

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Europejski atlas sądowy w sprawach cywilnych>

Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym

Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym

Francja

Art. 50 ust. 1 lit. a) – sądy właściwe do wydawania europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym

Sędzia sądu wielkiej instancji nadzorujący postępowanie egzekucyjne. Jeżeli wierzyciel uzyskał dokument urzędowy, organem właściwym do wydania europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym jest sędzia sądu wielkiej instancji prowadzący postępowanie egzekucyjne.

Art. 50 ust. 1 lit. b) – organ wyznaczony jako właściwy do uzyskiwania informacji o rachunku

Komornik sądowy (*huissier de justice*).

Art. 50 ust. 1 lit. c) – metody uzyskiwania informacji o rachunku

Komornik sądowy jest uprawniony do sprawdzenia rejestru FICOBA (rejestr obejmujący wszystkie rachunki bankowe i podobne posiadane przez osobę fizyczną na terytorium Francji).

Zastosowanie ma art. 14 ust. 5 lit. a) i b): na wniosek organu odpowiedzialnego za uzyskanie informacji banki mają obowiązek ujawnić, czy dłużnik posiada w nich rachunek; organ ten uzyskuje dostęp do odpowiednich informacji, w przypadku gdy informacje te są przechowywane przez organy publiczne lub organy administracji w rejestrach lub w innej formie.

Prawo francuskie przewiduje już taki dostęp do informacji o rachunkach dłużnika, jeżeli wierzyciel posiada tytuł egzekucyjny (art. L. 152-1 i L. 152-2 kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego).

Rejestr FICOBA (Fichier national des comptes bancaires et assimilés – krajowy rejestr rachunków bankowych i podobnych), utworzony w 1971 r. i prowadzony przez Dyрекcję Generalną ds. Finansów Publicznych, zawiera informacje o wszelkiego rodzaju rachunkach (bankowych, pocztowych, oszczędnościowych itp.) oraz dostarcza upoważnionym podmiotom informacji o rachunkach posiadanych przez osobę lub przedsiębiorstwo.

Rachunek jest wpisywany do rejestru w chwili otwarcia. Podczas otwierania rachunku prowadząca go instytucja finansowa informuje posiadacza rachunku, że rachunek został zarejestrowany w FICOBA. Zgłoszenia dotyczące otwarcia, zamknięcia lub zmiany rachunku zawierają następujące informacje:

nazwę i adres instytucji, w której prowadzony jest rachunek;

numer, charakter, rodzaj i cechy rachunku;

datę i rodzaj zgłaszanej operacji (otwarcie, zamknięcie, zmiana);

imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia i adres posiadacza rachunku oraz – w przypadku przedsiębiorców indywidualnych – numer SIRET;

nazwę, formę prawną, numer SIRET i adres w przypadku osób prawnych.

Rejestr nie zawiera informacji na temat transakcji na rachunku ani salda rachunku.

Po otrzymaniu zgłoszenia od banku, który otworzył, zamknął lub zmienił rachunek, Dyrekcja Generalna ds. Finansów Publicznych rejestruje zgłoszenie. INSEE poświadcza dane osobowe osób fizycznych, a Dyrekcja Generalna ds. Finansów Publicznych korzysta z rejestru SIRENE w celu poświadczenia i aktualizacji tożsamości osób prawnych.

Znajdź komornika

Art. 50 ust. 1 lit. d) – sądy, do których można wnosić odwołanie od odmowy wydania europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym

Sąd apelacyjny (*Cour d'appel*).

Art. 50 ust. 1 lit. e) – organy wyznaczone jako właściwe do otrzymania, przekazania i doręczenia europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym i innych dokumentów

Komornik sądowy (*huissier de justice*).

Art. 50 ust. 1 lit. f) – organ właściwy do wykonania europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym

Komornik sądowy (*huissier de justice*).

Art. 50 ust. 1 lit. g) – zakres, w jakim rachunki wspólne i powiernicze mogą być zabezpieczone

W przypadku zajęcia rachunku wspólnego należy zgłosić je każdemu posiadaczowi rachunku. Jeżeli komornik nie posiada informacji o tożsamości i adresach współwłaścicieli, zwraca się do banku o powiadomienie ich o zajęciu oraz o wysokości dochodzonych kwot, tak aby mogli oni, w stosownych przypadkach, dochodzić swoich praw do rachunku, a w szczególności uzyskać uchylenie zajęcia swojej części współwłasności, jeżeli mamy do czynienia z współwłasnością.

Bieg terminu na zaskarżenie zabezpieczenia rozpoczyna się dopiero po powiadomieniu współwłaściciela rachunku wspólnego o tym zabezpieczeniu.

Art. R. 162-9 CPCE stanowi, że w przypadku gdy rachunek, nawet rachunek wspólny, na który wypłacane są dochody i wynagrodzenie małżonka pozostającego we wspólnocie majątkowej, zostaje zabezpieczony w celu gwarancji wiarytelności jego współmałżonka, małżonkowi pozostającemu we wspólnocie majątkowej niezwłocznie udostępnia się kwotę równoważną – wedle życzenia – dochodom i wynagrodzeniu wpłaconym na rachunek w miesiącu poprzedzającym zabezpieczenie lub średnim miesięcznym dochodom i wynagrodzeniu wpłaconym na rachunek w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających zabezpieczenie.

Do wierzyciela występującego o dokonanie zajęcia należy wskazanie dochodu małżonka będącego dłużnikiem na rachunku, który ma zostać zajęty. Rachunek może oczywiście zostać zajęty w całości, gdy wpływają na niego wyłącznie dochody małżonka będącego dłużnikiem, nawet jeśli jest to rachunek wspólny.

We francuskim porządku prawnym nie istnieje pojęcie rachunków powierniczych.

Ogólne prawo zastawu zakazuje zabezpieczenia rachunku bankowego prowadzonego przez dłużnika na rzecz osoby trzeciej, jeżeli taki rachunek nie należy do dłużnika osobiście lub został mu powierzony.

Jeżeli środki nienależące do osoby prowadzącej działalność gospodarczą są zdeponowane na rachunku specjalnym umożliwiającym niezaprzeczalne stwierdzenie, że należą one do osób trzecich, wierzyciele nie mogą zaspokoić swoich roszczeń z tychże środków, pomimo faktu, że osoba prowadząca działalność gospodarczą jest posiadaczem rachunku oraz jedyną osobą mogącą dysponować tymi kwotami. Dotyczy to również kwot zdeponowanych przez notariusza na specjalnym rachunku w Caisse des dépôts et consignations, jak również przez pośrednika obrotu nieruchomościami lub przez zarządcę wspólnoty mieszkaniowej.

Art. 50 ust. 1 lit. h) – zasady mające zastosowanie do kwot zwolnionych z zajęcia

W prawie francuskim istnieją dwa mechanizmy służące temu samemu celowi, ale funkcjonujące w inny sposób: saldo rachunku bankowego niepodlegające zajęciu (*solde bancaire insaisissable*) – którego nie można zająć zgodnie z prawem, oraz przeniesienie niemożności dokonania zajęcia (*report d'insaisissabilité*) – które wymaga złożenia przez dłużnika wniosku i dowodu, że rachunek jest finansowany z mienia niepodlegającego zajęciu.

1) Saldo rachunku bankowego niepodlegające zajęciu

Zgodnie z art. L.162-2 CPCE, jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, osoba trzecia, w której posiadaniu znajdują się środki dłużnika, udostępnia mu, w ramach salda kredytowego lub salda rachunków w dniu zajęcia, kwotę zapewniającą utrzymanie w wysokości równej kwocie ryczałtowej dla jednego świadczeniobiorcy, o której mowa w art. L. 262-2 kodeksu socjalno-rodzinnego (Code de l'action sociale et des familles) (minimalne wsparcie dochodu (RSA) wynoszące 524,68 euro zgodnie z dekretem 2016-538 z dnia 27 kwietnia 2016 r.).

Zgodnie z art. R. 162-2 CPCE dłużnik nie musi składać wniosku o zastosowanie tego mechanizmu – bank niezwłocznie informuje dłużnika, że udostępniono mu kwotę niepodlegającą zajęciu. W przypadku istnienia kilku rachunków przy udostępnianiu środków uwzględnia się wszystkie salda, a w pierwszej kolejności – dostępne środki. Bank niezwłocznie powiadamia również komornika o kwocie udostępnionej dłużnikowi i o rachunku lub rachunkach, za pośrednictwem których środki zostały udostępnione. W przypadku zajęcia rachunków otwartych w różnych instytucjach komornik określa stroną trzecią / strony trzecie zobowiązane do udostępnienia „bankowego wsparcia dochodu” (*RSA bancaire*) oraz zasady udostępniania środków.

Zgodnie z art. R. 162-3 CPCE kwota ta jest udostępniana dłużnikowi przez jeden miesiąc po zajęciu.

2) Przeniesienie niemożności dokonania zajęcia

Składanie przez dłużnika wniosku o przeniesienie ma sens tylko wtedy, gdy kwota niepodlegająca zajęciu przekracza kwotę salda rachunku bankowego niepodlegającą zajęciu.

Zgodnie z art. L.112-4 CPCE kwoty niepodlegające zajęciu po przelaniu na konto nadal nie podlegają zajęciu. Art. R. 112-5 CPCE stanowi, że w przypadku gdy rachunek zostaje zasilony kwotą niepodlegającą zajęciu w całości lub w części, niemożność dokonania zajęcia przenosi się w stosowanej kwocie na saldo rachunku.

Art. R. 162-4 CPCE stanowi, że w przypadku gdy kwoty niepodlegające zajęciu pochodzą z wpłat okresowych, takich jak dochody z pracy, emerytura, świadczenia rodzinne lub świadczenia dla bezrobotnych, posiadacz rachunku może, przedstawivszy dowód pochodzenia tych kwot, wystąpić o ich niezwłoczne udostępnienie, z uwzględnieniem odjęcia obciążeń rachunku od momentu ostatniego przelewu kwoty niepodlegającej zajęciu. Mowa o dwóch rodzajach kwot: świadczeniach w całości niepodlegających zajęciu, takich jak wsparcie dochodu (RSA), oraz dochodach podlegających zajęciu z uwzględnieniem ograniczeń i warunków zajęcia wynagrodzeń określonych przez kodeks pracy. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Kasacyjnego niemożność dokonania zajęcia dotyczy całości środków zgromadzonych na rachunku, a nie jedynie ostatniej wpłaty (Civ.2e, 11 maja 2000 r., nr 98.11-696). Z praktycznego punktu widzenia zasada ta jest trudna do wdrożenia, gdy rachunek jest zasilany jednocześnie przez kwoty w całości lub w części podlegające zajęciu.

Przy określaniu kwoty, której dotyczy przeniesienie niemożności dokonania zajęcia, nie uwzględnia się operacji w toku rozliczonych w ciągu 15 dni od zajęcia (art. R. 162-4 akapit drugi CPCE).

Dłużnik może w każdym momencie zażądać udostępnienia środków niepodlegających zajęciu, nawet przed upływem 15-dniowego terminu na rozliczenie trwających transakcji; środki te są udostępniane bezzwłocznie. Wierzyciela informuje się, że środki zostały udostępnione, dopiero w momencie przedstawienia, w stosownych przypadkach, żądania zapłaty: następnie ma on 15 dni na zakwestionowanie kwoty udostępnionej dłużnikowi i sposobu jej określenia (art. R. 162-4 CPCE).

W odniesieniu do kwot niepodlegających zajęciu pochodzących z wpłat jednorazowych art. R. 162-5 CPCE stanowi, że dłużnik może, przedstawivszy dowód pochodzenia tych kwot, wystąpić o ich udostępnienie, z uwzględnieniem odjęcia obciążeń rachunku od momentu ujęcia danej kwoty. Mowa na przykład o wyrównaniach wynagrodzenia albo świadczeniach z tytułu śmierci osoby bliskiej (niepodlegających zajęciu z mocy art. L. 361-5 kodeksu zabezpieczenia społecznego). Kwoty te udostępnia się po upływie 15-dniowego terminu przewidzianego w art. L. 162-1 CPCE na rozliczenie operacji w toku. Osoba, której środki zajęto, może w każdej chwili wystąpić do sędziego prowadzącego postępowanie egzekucyjne o wcześniejsze udostępnienie zatrzymanych kwot, uzasadniając wniosek tym, że nie podlegają one zajęciu. W takim przypadku wierzyciela wysłuchuje się lub wzywa do stawienia.

Art. 50 ust. 1 lit. i) – opłaty, o ile są one pobierane przez banki za wykonanie równoważnych nakazów krajowych lub za udzielanie informacji o rachunku, a jeśli tak – informacje o tym, na której stronie spoczywa obowiązek uiszczenia tych opłat

Francuski porządek prawny nie obejmuje przepisów szczegółowych regulujących opłaty za wykonanie nakazów zabezpieczenia. W kodeksie monetarnym i finansowym (Code monétaire et financier) opłaty za nakaz zajęcia (*frais par saisie-attribution*), którymi obciąża się dłużnika będącego posiadaczem zajętego rachunku, wymieniono natomiast w wykazie pojęć, które instytucje kredytowe powinny stosować w tabelach opłat udostępnianych klientom (art. D. 312-1-1).

Klienci muszą też wcześniej bezpłatnie otrzymać informacje na temat tych opłat (art. R. 312-1-2), zgodnie z art. L. 312-1-5, który stanowi, że informacje te przekazuje się za pomocą wyciągu z rachunku, a obciążenie rachunku może mieć miejsce najwcześniej 14 dni od dnia wystawienia tego wyciągu. Wydaje się, że opłaty pobierane przez banki od dłużnika będącego posiadaczem rachunku są swobodnie ustalane przez poszczególne banki i wynoszą od 80 euro do około 150 euro.

Opłaty za udzielenie informacji o rachunkach, które to opłaty bank może nałożyć na komornika przeprowadzającego czynności, wchodzą w skład kosztów, które zasadniczo ponosi dłużnik (zob. odpowiedź powyżej).

Wysokość opłat pobieranych przez francuskie banki waha się od 78 do 111 euro.

Art. 50 ust. 1 lit. j) – skali opłat lub innego zbioru zasad określających należne opłaty pobierane przez jakiegokolwiek organ lub inny podmiot zaangażowany w przetwarzanie lub wykonywanie nakazu zabezpieczenia

Komornik pobiera opłaty za wykonanie nakazu zabezpieczenia zgodnie z obowiązującą krajową strukturą opłat. Można je podsumować następująco: całkowity koszt procedury (w tym przekształcenie nakazu zabezpieczenia w nakaz zajęcia (*saisie-attribution*)) wynosi od 166,19 do 397,88 euro, w zależności od kwoty danej wierzytelności.

Zabezpieczenie roszczeń należy ponadto do świadczeń, o których mowa w art. A 444-16 kodeksu handlowego, powoduje więc obowiązek uiszczenia opłaty administracyjnej za przeprowadzenie postępowania (*droit d'engagement de poursuites*). Wysokość tej opłaty jest określona w art. A 444-15 kodeksu. Jeżeli kwota wierzytelności nie przekracza 76 euro, opłata wynosi 4,29 euro; powyżej progu 76 euro opłata jest proporcjonalna do kwoty wierzytelności (do pułapu 268,13 euro), zgodnie z następującą skalą:

TRANCHES D'ASSIETTE (wysokość wierzytelności)	STAWKA
od 0 do 304 euro	5,64%

od 305 do 912 euro	2,82%
od 913 do 3 040 euro	1,41%
powyżej 3 040 euro	0,28%

Opłatę administracyjną można pobrać tylko raz w odniesieniu do odzyskania danej kwoty.

Ponosi ją albo dłużnik, jeżeli koszty czynności, której dotyczy opłata, ponosi dłużnik, albo wierzyciel – we wszystkich innych przypadkach.

Komornik pobiera opłatę niezależnie od tego, czy postępowanie zakończyło się odzyskaniem środków, czy też nie.

W zależności od tego, czy koszty czynności ponosi dłużnik, czy wierzyciel, pokrywa się je z wynagrodzenia, o którym mowa odpowiednio w art. A. 444-31 albo art. A. 444-32.

Wszystkie wnioski złożone na podstawie art. L. 152-1 i L. 152-2 kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego podlegają opłacie w wysokości 21,45 euro netto (zob. art. A. 444-43 kodeksu handlowego, czynność nr 151). Dotyczy to poszukiwań prowadzonych z udziałem władz krajowych, regionalnych, departamentalnych i gminnych, przedsiębiorstw licencjonowanych lub kontrolowanych przez państwo, regiony, departamenty i gminy, instytucji publicznych lub podmiotów kontrolowanych przez organ administracji lub organów prawnie uprawnionych do prowadzenia rachunków depozytowych. Opłata ta ma też zastosowanie do przeszukiwania rejestru FICOBA.

Art. 50 ust. 1 lit. k) – wskazanie, czy równoważnym nakazom krajowym przyznaje się tę samą czy wyższą rangę

Zabezpieczenie nie wyklucza roszczeń konkurujących, z zastrzeżeniem prawa pierwszeństwa pierwszej osoby, na rzecz której dokonuje się zajęcia. Fakt, że dana kwota została zabezpieczona, nie uniemożliwia dochodzenia roszczeń innemu wierzycielowi, ale jego czynność będzie skuteczna jedynie pod warunkiem, że nieskuteczna będzie czynność pierwszego dłużnika. 6

Zgodnie z art. L. 523-1 CPCE w przypadku gdy zabezpieczenie dotyczy wiarytelności odnoszącej się do sumy pieniężnej, wywołuje skutki przewidziane w art. 2350 kodeksu cywilnego, tj. ma charakter celowy i wiąże się z prawem pierwszeństwa w rozumieniu art. 2333 kodeksu cywilnego w odniesieniu do zastawu. Zabezpieczenie zapewnia więc osobie, na rzecz której dokonuje się zajęcia, „przywilej” zastawnika (tj. prawo do otrzymania środków przed innymi wierzycielami). W związku z tym wierzyciel występujący o dokonanie zajęcia nie musi obawiać się konkurencji ze strony wierzycieli niezabezpieczonych lub wierzycieli niższej rangi. Pierwszeństwo względem wierzyciela występującego o dokonanie zajęcia mają jednak wierzyciele z nadrzędnym prawem pierwszeństwa, np. nadzwyczajnym pierwszeństwem pracowników, pierwszeństwem kosztów sądowych lub ogólnym pierwszeństwem skarbu państwa. Jeżeli tego samego dnia wykonano kilka nakazów zabezpieczenia, zajęte kwoty rozdziela się proporcjonalnie, chyba że należy uwzględnić ewentualne przywileje (opinia Sądu kasacyjnego z dnia 24 maja 1996 r., nr 09-60.004).

Art. 50 ust. 1 lit. l) – sądy lub organy egzekwowania prawa właściwe w kwestii przyznania środka odwoławczego

Organem właściwym do uchylecia nakazu zabezpieczenia, do stwierdzenia, że wykonanie nakazu zabezpieczenia ma zostać ograniczone albo zakończone, lub do stwierdzenia, że wykonanie nakazu zabezpieczenia jest sprzeczne z porządkiem publicznym i z tego powodu musi zostać zakończone, jest sędzia sądu wielkiej instancji prowadzący postępowanie egzekucyjne.

Art. 50 ust. 1 lit. m) – sądy, do których należy wносить odwołanie, i termin na złożenie takiego odwołania, jeśli istnieje

Sądem właściwym do rozpoznania środków odwoławczych od orzeczeń wydanych na podstawie art. 33, 34 lub 35 jest sąd apelacyjny. Termin na wniesienie odwołania wynosi 15 dni. Rozpoczyna on bieg w dniu, w którym podpisano potwierdzenie odbioru listu poleconego przesłanego przez kancelarię sądu stronom i zawierającego orzeczenie sędziego prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

W przypadku braku potwierdzenia odbioru orzeczenie sędziego prowadzącego postępowanie egzekucyjne doręcza komornik sądowy na wniosek stron, a termin na wniesienie środka odwoławczego rozpoczyna bieg w dniu doręczenia orzeczenia.

Art. 50 ust. 1 lit. n) – opłaty sądowe

Za złożenie wniosku o wydanie nakazu zabezpieczenia lub wniesienie odwołania nie pobiera się opłat.

Art. L.512-2 CPCE stanowi, że koszty poniesione w związku ze środkiem zabezpieczającym ponosi dłużnik, chyba że na zakończenie postępowania sędzia postanowi inaczej. Sędzia sporządza wykaz elementów, które należy uwzględnić w poniesionych kosztach, oraz określa, kto je ponosi.

Artykuł ten stanowi również, że w przypadku uchylenia zajęcia przez sędziego wierzyciel może zostać zobowiązany do naprawienia szkody spowodowanej przez środek zabezpieczający. Zgodnie z orzecznictwem do wykonania takiego zobowiązania do naprawy nie jest konieczne orzeczenie o winie (Cass. Civ. 2e, 29 stycznia 2004 r., nr 01-17.161, oraz Civ.2e, 7 czerwca 2006 r., nr 05-18.038).

Art. 50 ust. 1 lit. o) – języki akceptowane do celów tłumaczenia dokumentów

Dokumenty przyjmuje się wyłącznie w języku francuskim.

Ostatnia aktualizacja: 01/06/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.